Mezinárodní osvojení

Abstrakt

Mezinárodní osvojení je globální fenomén. Státy původu, z kterých nejčastěji děti osvojované do zahraničí pochází, mají mnoho společného. Vzhledem k tomu, že k osvojení do zahraničí s ohledem na princip subsidiarity mezinárodního osvojení dochází pouze v případě, kdy dítě nemůže být osvojeno ve státě původu, je vhodné se ptát, jaké faktory způsobují nemožnost vnitrostátního osvojení a snažit se tyto faktory odstranit, stejně jako faktory zapříčiňující opuštění dítěte. Jedná se o boj proti chudobě, narkomanii, alkoholismu, podfinancování sociálně-právní ochrany, či rasismus, jako v případě České republiky, kde jsou do zahraničí osvojovány převážně děti romského etnika, které čeští žadatelé o osvojení osvojit nechtějí. Právě tyto společenské faktory a řadu dalších státy původu sdílí. Vysoký počet dětí osvojovaných do zahraničí je jasným výrazem určitých dysfunkcí ve společnosti.

V České republice je ústředním orgánem, který je příslušný k zprostředkování mezinárodního osvojení ve smyslu Úmluvy o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí se sídlem v Brně. Mezinárodní osvojení pro dítě představuje možnost vyrůstat v náhradním rodinném prostředí, a proto je spolupráce mezinárodního společenství v této oblasti zjevně přínosná. Současně je nutné směřovat snahu o zlepšení situace pro dítě v rámci vnitrostátní legislativy a praxe sociálně-právní ochrany dítěte.

Úmluva o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení stanoví právní standardy pro zprostředkování mezinárodního osvojení, nicméně samotná praxe zprostředkování mezi jednotlivými smluvními státy má svá specifika. Česká republika patří mezi státy, ve kterých jsou podmínky zprostředkování osvojení pro žadatele o osvojení ze zahraničí nastaveny přísněji, než jak to stanoví mezinárodní úmluvy. Sleduje se tak zajištění nejlepšího zájmu osvojovaného dítěte.

V rámci zprostředkování mezinárodního osvojení podle Úmluvy o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení, jakož i mimo ni, existují pro dítě mnohá rizika. Obchodování s dětmi, jejich únosy a prodávání dětí jsou trestnou činností, která s přeshraničním přemisťováním dítěte za účelem osvojení nedílně souvisí. Proto státy musí přijímat velmi přísná opatření směřující proti této trestné činnosti, zahrnující rovněž důslednou informovanost veřejnosti. Bohužel je nutno říct, že v této oblasti máme co dohánět.

Klíčová slova: mezinárodní-dítě-osvojení